

ket a forrásokat” – fogalmazta meg Murányi Péter az egyszerű alapigazságot a már említett elemzése végén [4], s mi maximálisan egyetértünk vele.

A TMT mindig jó lap volt, és most is az. Szakmánknívós, mértékadó, véleményformáló orgánuma, olyan lap, amelyben publikálni rangot jelent. Jó cikkeket, jó tollú, érdeklődő fiatal szerzőket, biztos anyagi fedezetet kívánunk a jubiláló folyóiratnak. Tartsa meg sokáig a lapot mindannyiunk épülésére, örömeire a szakmai akarat!

Irodalom

[1] FUTALA Tibor: A Tudományos és Műszaki Tájékoztatás harminc éve. 1. rész. Kilenc évfolyam a Műszaki

ki Könyvtárosok Tájékoztatója címen. = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 31. köt. 11. sz. 1984. p. 429–438.; 2. rész. Huszonegy év a ma is véglegesnek tekintett címen. = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 31. köt. 12. sz. 1984. p. 477–486.

[2] VAJDA Erik: A tájékoztatási munka szervezése, módszereinek fejlesztése az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központban. = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 16. köt. 10. sz. 1969. p. 727.

[3] MURÁNYI Péter: Magyar könyvtártudományi folyóiratok a könyvtár- és információ tudományi adatbázisokban. = Könyvtári Figyelő, 6. (42.) köt. 4. sz. 1996. p. 604–611.

[4] uo. p. 610.

Beérkezett: 2003. VII. 5-én.

Fülöp Ágnes

Könyvtári Levelező/lap

Köszöntő dióhéjban

Mit jelent 50 év egy folyóirat történetében? Sok vagy kevés? Ha a 15 éves *Könyvtári Levelező/lap* felől nézzük, már-már matuzsálemi kor. A könyvtáros szakmának is van azonban ennél idősebb lapja, más, a miénknél régebben megizmosodott, a társadalomba régóta beágyazódott tudományok kiadványai pedig cseperedő kistestvérünknek tekinthetnek a TMT-t.

Mi most mégis az idősebbnek, tapasztaltabbnak kijáró tisztelettel köszöntjük az idén 50. évfolyamát ünneplő lapot, és annak minden munkatársát. Kívánjuk, hogy élje meg az igazi aggkort – bár, hogy az mi is lenne valójában, meg nem mondhatjuk.

100 év, 150, vagy még több? A TMT mindenesetre jó lehetőségekkel vesz részt a létért folyó küzdelemben, hiszen a könyvtártudománynak arra a területére szakosodott, amelyik a jövő záloga lehet az egész könyvtári rendszer számára, és kiváló munkatársi gárdát tömörített maga köré.

Az esély megvan a töretlen folytatásra, bízunk benne, hogy az akarat és az igyekezet nem marad alul a kiadás néha leküzdhetetlennek tűnő akadályaival szemben. Kívánunk hozzá kitartást és jó egészséget a lap minden munkatársának!

Beérkezett: 2003. VIII. 14-én.

Vajda Kornél

Könyv, Könyvtár, Könyvtáros

Kinek öltözködnek a nők?

Az ötvenéves TMT köszöntése

A címben feltett kérdés henyének, frivolnak, mindenekelett azonban a tárgyhoz (lásd alcím!) abszolúte inadekvátnak tűnhet. Ám csak tűnhet. Valójában nem az. A henyesség, frivoltság vádját olyképpen utasíthatjuk vissza, hogy utalunk rá: nemcsak Hans Castorp merengett el a kérdésem (és merengése – persze madame Chauchat kapcsán

– Thomas Mann legmélyérteműbb esszéi közül való), de olyan lángelmék sem restelltek a kérdéssel foglalkozni, mint – épp csak taláalomra és mindössze néhány nevet sorolva fel – Ortega y Gasset, Max Scheler, vagy a kérdéskör legelmélyültebb elemzője, Arthur Schopenhauer. De bizonyos aktualitása is van a kérdésnek. A feminista (és per-

sze az antifeminista) irodalomnak is egyik, igen-csak előtérben álló, előtérbe állított témája a fenti kérdés. Így azt nem is nekünk kell megválaszolnunk, megválaszolták már sokszorosan. És meglehetősen egyértelműséggel. Mint a problémában és annak furfangjaiban abszolúte járatlanok is sejthetik, a nők természetesen nem a férfiaknak, nem a férfivilágnak öltözködnek, többek közt azért sem, mert a férfiak teljes tökéletességgel járatlanok, és ilyenek is maradnak a női öltözködés rafinériáiban. Egyszerűen képtelenek nemcsak felfogni, de akár-csak meg is sejteni, milyen is az adott ruha, miben áll ritkasága, szépsége, titka, miben és mennyiben különbözik hasonló ruháktól, miért és mennyiben épp viselőjére való stb.

Ami pedig a tárgyunkhoz (lásd megint csak az alcímet!) való inadekvátságot illeti! A TMT-t, mint minden folyóiratot, szerkesztők szerkesztik. Tudja ezt mindenki, a szerkesztők neve olvasható a lap belső oldalán, impresszumán, kolofonján (stb., nem kívánt törlendő!). Tudja tehát ezt mindenki, ám ki sem törődik vele a továbbiakban. A lapot azért veszik kézbe, azért ütik fel, azért lapozgatnak benne, azért olvassák el ezt vagy azt a cikket, esszéjét, tanulmányát, ismertetését, referátumát (stb.), mert az a szerző, az a cikk, az az esszé (stb.) valamiért érdekli, izgatja, bosszantja vagy lelkesíti őket. A szerző(k) és az írás(ok) a fontos(ak), az egyedül és kizárólag fontosak. Hogy hogyan, hogy miért, hogy miképp (stb.) kerültek be a lapba, hogy hová kerültek abban, hogy hol a helyük, és melyik rovatban (egyáltalán milyen rovatok vannak), hogy hol a helyük a tartalomjegyzékben, és miért épp ott van, hogy a lapszám hogyan van felépítve, hogy mit sugall, nem az egyes cikk (stb.), de az adott lapszám, hogy az hol és hogyan illeszkedik az előző és a következő számokhoz, hogy mit lejszoltak ezért és a hasonló – itt fel sem sorolható – dolgokért a szerkesztők, hogy hogyan beszéltek rá (vagy le) a szerzőt erre vagy arra (erről vagy arról), egyáltalán milyen szerzőket kerestek, találtak (vagy utasítottak vissza), hogy mit tettek-vettek magával a szöveggel, hogyan és miképpen győzködtek a szerzőt, hogyan kímélték érzékenységét, hiúságát, önérzetét, hogyan édesgették magukhoz stb., stb., az a lap forgatóját, lapozgatóját, olvasóját a legkevésbé sem érdekli. És igaza van, ha nem érdekli. Mi köze hozzá? Az égvilágon semmi. Őt csak a kész szám, a kész számok sorozata érdekli, a szerkesztés mint olyan legalább annyira (és hasonló okokból) hétpecsétetes titok számára, mint a férfiak, a férfivilág számára a női öltözködés fioriturái, rafinériái, titkai.

Kinek öltözködnek tehát a nők? Kinek szerkesztenek tehát a TMT szerkesztői? Nos, az eddigiekből nyilvánvaló. A nők a többi nő számára, a szerkesztők azoknak, akik szintén szerkesztenek. Azoknak mindkét entitás, akik maguk is hasonló dologban utaznak. És azok, magától értetődik, tudják értékelni, és csak ők tudják értékelni, miben áll a ruhaköltemények, a lapszámköltemények merituma. E sorok szerzője régóta szerkesztő. Lehet, nem a legjobban végzi dolgát. De a gyakorlatból, a mindennapok gyötrelmeiből, a társlapok folyamatos, egyszerre édes és keserves tanulmányozásából tudni véli, miben is áll a szerkesztés művészete. Nagy mesterek lábainál ült, sok titkot ellesett (ha hasznosítani nem is képes őket a gyakorlatban, vagy csak amúgy átabotában), tudja tehát, miről is van szó. Tudja, hogy a TMT – immáron ötven esztendeje (kimondani, leírni is sok) – a legjobban szerkesztett könyvtári (és persze informatikai) szaklap. Egy-két jó számot dilettánsok is összeüthetnek. Az mintegy véletlenül is sikerülhet. Egy-két jó szerzőt is találhat bárki, véletlenszerűen is (lásd a vak tyúk esetét, vagy a csontkovácsokat). Ám évtizedeken át, és egyre jobban (úgy vélem, a TMT a legutóbbi dekádban futotta ki csúcsformáját, és tartja is a szintet, véletlenül tehát szó sem lehet) szerkeszteni, ez a mesterség és művészet ritka kegyelme. És nagy csapás, jogos elkeseredés és irigység tárgya a társlapok szerkesztőinek. Meg persze ok az örömködésekre is, hisz van minta, van mérce, van paradigma, csak – sajnos – túlon túl megközelíthetetlen, túlon túl magas, túlon túl elérhetetlen. De van, tamaskodók megtapinthatják, ellenőrizhetik, szemlélhetik. Teszik is, immáron ötven éve.

A Spiegelnek (a maga műfajában majd olyan jól szerkesztett lap, mint a TMT) volt egyszer egy száma, amelynek középpontjában az a téma állott, hogy die Frau um 50. Kiderült belőle – természetesen –, hogy az igazi nő, a minden szempontból legtökéletesebb asszony ötven év körüli. Asszonyra talán nem igaz (nem mindig és nem feltétlenül igaz) ez a megállapítás. De – úgy látszik – folyóiratra igen. A TMT-re mindenképp. Némi keseres vigasz is lehet ez nekem, nekünk. A csúcsra eljutott a TMT, talán egy kissé legalább, lejjebb felé fog haladni ezután, most majd a 3K, meg a többiek (messze még az ötventől) jövőnk feljebb, egyre feljebb, hogy a megfelelő évfordulót elérve a TMT jogos irigységét válthassuk ki. Vagy die Zeitschrift um 100 lenne az igazi? Az előny behozhatatlan? Lesznek, akik meglátják majd. Addig pedig Isten éltesse a most ötvenesztendőt!

Beérkezett: 2003. VIII. 4-én.